

הלכות הדף היומי

מסכת גיטין

תוכן

- א. מוסרני לפניכם פלוני ופלוני הדיינין שבמקום פלוני ... הדיינים חותמין למטה או העדים ... הא קמ"ל דלא שנא כתוב בלשון דיינים וחתמי עדים ולא שנא כתוב בלשון עדים וחתמי דיינים.....1
- ב. בטלו מבוטל.....2
- ג. כל דמקדש אדעתא דרבנן מקדש ואפקעינהו רבנן לקידושין מיניה.....4
- ד. אמר לעשרה כתבו גט לאשתי יכול לבטל זה שלא בפני זה ... עדות שבטלה מקצתה לא בטלה כולה.....5
- ה. אמר לשנים תנו גט לאשתי יכול לבטל זה שלא בפני ... בעדי כתיבה ... אין עדותן מצטרפת עד שיראו שניהם כאחד.....5

דף לג.

**א. מוסרני לפניכם פלוני ופלוני הדיינין שבמקום פלוני ...
הדיינים חותמין למטה או העדים ... הא קמ"ל דלא שנא
כתוב בלשון דיינים וחתמי עדים ולא שנא כתוב בלשון
עדים וחתמי דיינים**

כשראה¹ הלל הזקן שנמנעו מלהלוות זה את זה ועוברין על הכתוב בתורה השמר לך פן יהיה דבר וגו' התקין פרוזבול כדי שלא ישמט החוב עד שילוו זה את זה.

וצריך לאומרו בפני הדיינים², והדיינים או העדים כותבין אותו, ויש לדיינים לישוב³ והמלוה או שלוהו יעמוד כשאומר בפניהם, ופרוזבול נכתב בכל לשון.

¹ רמב"ם הלכות שמיטה ויובל פרק ט הלכה טז

² סמ"ע חו"מ סי' ס"ז סקל"ח וע"ש בשו"ע סכ"א

³ שב"כ ע' קכ"ז בשם החזו"א

הלכות הדף היומי

מסכת גיטין

זהו גופו של פרוזבול⁴, המלוה אומר מוסרני לכם פלוני ופלוני הדיינין שבמקום פלוני⁵, שכל חוב שיש לי שאגבנו כל זמן שארצה, והדיינין או העדים חותמין מלמטה.

י"א⁶ שאם הדיינים חותמים למטה א"צ להזכיר שמותם בתוך הפרוזבול וסגי שכותב מוסרני לכם הדיינים שבמקום פלוני.

י"א⁷ שמספיק בשני דיינים וכ"ד הרבה ראשונים⁸. ויש מחמירין⁹ שצריך שלושה, וכן נוהגין. ויש מכשירין¹⁰ אפי' ביחיד מומחה. ויש מחמירין¹¹ שלא יהו הדיינים קרובים למלוה או ללוה ולא זה לזה ולא פסולין לעדות כי יש פוסלין בכל זה¹².

י"א¹³ דאפי' תחלה נכתב בלשון דיינים כגון בי דינא הוינא ואתא פלוני ואמר לנא כו' ובסוף חתמי בלשון עדות כגון איש פלוני עד וכן להיפך אם תחלה נכתב בלשון עדות כגון דוכרן סהדותא דהוי באנפנא כו' וחתימי למטה אני פלוני דין שהעד יכול להיות דין בפרוזבול. ויש מחמירין¹⁴ בכ"ז ולכן לכתחלה יעשה או כולו בלשון עדים או כולו בלשון דיינים¹.

ב. בטלו מבוטל

כבר התבאר לעיל דף לב. שהבעל שרוצה¹⁵ לבטל את שליחות הגט ששלח, לכתחלה לא יבטלנו אלא בפני שליח עצמו או בפניה¹⁶, כדי שלא תצא חורבה מכך, שמא לא תדע הביטול והשליח יתן לה הגט ותנשא בו.

⁴ רמב"ם שם הלכה יח

⁵ במשנה ראשונה כתב דדוקא אם הדיינים אינם כאן במקום המלוה והוא רוצה למסור לדיינים שנמצאים במקום אחר אז צריך לכתוב שבמקום פלוני אבל אם נמצאים כאן סגי שהזכיר שמותיהן וא"צ להזכיר המקום אך ב כ"ב ע' קי"ד בשם המבי"ט והון עשיר כתב שלעולם צריך להזכיר.

⁶ תוס' אנשי שם בשם המבי"ט

⁷ כ"מ לשון הרמב"ם שם וכן בפח"ש ועי' ר"י קורקוס הי"ז שכ' בשם הר"ן שדעתו ג"כ דרבנו סובר כן אבל הר"י קורקוס מצדד דדעת רבנו לפסוק כרב ששת דבעי ג' ע"ש.

⁸ הרמב"ן והרשב"א והריטב"א והר"ן ברפ"ד דגיתין והמאירי ור"ת בספר הישר וכ"נ דעת הגר"א בשנו"א

⁹ טור בחו"מ סי' ס"ז העתיק פלוני ופלוני ופלוני וכ"ה בשו"ע שם סי"ט ועי' בתוס' חדשים בשם ש"ל דאפי' להסוברים דסגי בב' הוא רק בדיעבד אבל לכתחלה מודה דבעינן ג'

¹⁰ שכ"ב ע' ע"ג בשם הרמ"ה ע"ש

¹¹ שם ע' ע"ב וכ"ש אם כתוב בלשון עדים

¹² ובאו"ש נסתפק אם אפשר לכתוב פרוזבול בלילה.

¹³ רש"י ותוס' כאן

¹⁴ עי' שכ"ב ע' ס"ט שיש ראשונים דל"ג כן בגמ' שם ועי' בר"י קורקוס שדעתו דגם רבנו גרים כג' הראשונים הנ"ל ועי' בס' הישר לר"ת ואו"ז ועי' בשו"ע הו"מ סי' ס"ז סכ"א ובסמ"ע שם סק"מ

¹⁵ שו"ע ונו"כ שם ס

¹⁶ כשמבטל בפני השליח א"צ שנים כן הוא דעת הרמב"ם והמור אבל תוס' ר"פ השולח מסופקים בזה. ב"ש שם צ

הלכות הדף היומי

מסכת גיטין

אבל בדיעבד אפילו בטלו שלא בפניהם מבטל¹⁷, והוא שיבטלנו בפני בית דין, שאין ביטול שליחות אלא בפני בית דין¹⁸. ועיין להלן כמה הוא ב"ד. אולם אין צריך ב"ד של ג', דשנים נמי מיקרי ב"ד, לפיכך אלו השנים כשמבטל בפניהם השליחות צריכים להיות ביחד, אבל זה שלא בפני זה לא¹⁹, שאינן נקראין ב"ד אלא כשהם ביחד²⁰.

אבל אם מבטל הגט עצמו אחר שנכתב הוי בטול אפילו בטלו בזה שלא בפני זה²¹, שכשמבטל הגט עצמו הוא מבטל דבר שיש בו ממש שחל עליו הביטול וסגי בעדות, ועדות מצטרף אפילו זה שלא בפני זה²².

אין הבעל נאמן לומר שבטלו אלא א"כ השליח²³, או האשה מודים בדבר²⁴, או שיש לו עדים שבטלו.

¹⁷ והנה אם שלח שליח לבטל הגט נראה דא"צ להביא עידי שליחות דדוקא להוציא מחזקת פנויה או מחזקת א"א חשיב דבר שבערוה ובעי שנים. אבל הכא שעדיין לא נתגרשה והשליח אומר שאין גט זה ראוי לגרש בו שנתבטל. כשאר איסוריו דמי שע"א נאמן. תורת גיטין שם נה

¹⁸ שכיון שאינו אלא ביטול דבר שאין בו ממש דהיינו השליחות שהוא אינו אלא דברים בעלמא, צריך ביטול חזק דהיינו בפני ב"ד. לבוש שם

¹⁹ ב"ש שם צג

²⁰ רמ"א שם

²¹ וברמ"א כתב זה בלשון י"א עיין ב"ש צג

²² ובב"ש שם צד כתב

הטעם כיון דרוצה לבטל מה שנעשה כבר צריכים להיות ביחד אף על גב דקי"ל אפי' דבר אישות דומה לדיני ממונות ומצטרפים יחד מ"מ בכח"ג צריכים להיות ביחד אבל לבטל הגט הוי כאלו מוסר מודעא על להבא לכן א"צ להיות ביחד

²³ ועיין בח"ר שכתב הבעל נאמן לומר דביטול כבר במינו דאי בעי יכול עדיין לבטל ובחדושי רש"ך הביא דבריו לפ"מ מ"ש הב"י ובהג"ה דאין הבעל נאמן וכו' לכאורה תמוה למה אינו נאמן דהא איירי בשליח הולכה אם כן יש לו מינו כהנ"ל וא"ל דאיירי דכבר הגט ביד האשה אם כן קשה למה השליח נאמן דהא ע"כ משקר דאם לא כן למה מסר ליד האשה וא"ל דאיירי דשלח שליח אחר שליח הראשון שיבטל את שליחתו ושליח הראשון לא השגיח בו ומסר הגט ליד האשה וכו' אין הבעל נאמן א"כ שליח השני מעיד ע"ז דהא כתבו במרדכי והג"מ ר"פ דשליח אינו נאמן ע"ז א"כ עדים מעידים ע"ז, ויש לומר דאיירי כאן דהגט הוא ביד השליח ואמר הבעל שביטל אף על גב דיש לו מינו אינו נאמן כשהשליח אינו מודה כמ"ש לעיל דהשליח נאמן אפילו אם יש לו מינו וא"ל למה אין הבעל מבטל עוד וי"ל דאיירי דאינו בכאן אלא אמר כאן דביטל והלך ועבשו בא השליח, ומ"ש בח"ר דהבעל נאמן במינו יש לומר דאיירי באומר דביטל לפני עדים דהשליח א"י להכחישו.

²⁴ כשהמגרש כהן אינה נאמנת להתיר את עצמה לו, ואיירי דהגט בא לידה דאם לא בא לידה קשה כקושיא הנ"ל למה הוא אינו נאמן בלי דיבורה, וכשמבטל השליח ע"י שליח אחר כתב הב"י בשם ירושלמי דשליח עול' א' משנים ועיין בהרא"ש פ' השולח, ורי"ז כתב דאינו עולה אפילו לא' כי הוא במקום הבעל וכתב הב"י דנראה משמעות הירושלמי אפילו כשמבטל בפני השליח צריך שנים ולא כרמב"ם דפוסק אם הוא מבטל בפני השליח א"צ שנים, ולפי' הב"י יש ליישב גם כן דרי"ז ל"פ על הירושלמי אלא רי"ז איירי כשמבטל שלא בפני השליח הראשון צריך שנים בלי שליח השני כי שליח השני הוא במקום הבעל אבל שליח הראשון אינו במקום הבעל כיון דמבטל שליחתו לכן מצטרפים שליח הראשון כשמבטל בפניו וא"ל עמ"ש הב"י הא ס"ל לירושלמי דאין מצטרפים השליח כמ"ש בר"ס כי לענין ביטול שאני כמ"ש בירושלמי להדיא. ב"ש שם צב

הלכות הדף היומי

מסכת גיטין

ואם²⁵ הגט כבר בידה, וקידש אותה איש אחר, אינה נאמנת לומר שביטל זה השליחות, לאסור את עצמה על השני.

ולפי הנהוג עתה השולח²⁶ גט לאשתו ע"י שליח, מקבל עליו בחרם ובשבועת התורה, שלא לבטל את הגט ולא את השליח. וטוב ליזהר שלא לגרש על ידי שליח, כשהבעל והאשה שניהם בעיר, שלא יאמר לפקדון נתתו²⁷.

ג. כל המקדש אדעתא דרבנן מקדש ואפקעינהו רבנן לקידושין מיניה

כבר התבאר במסכת כתובות דף ג. ביחס לדין אין אונס בגיטין שחכמים ביטלו במספר טענות אונס את הקידושין וכן במצבים נוספים ואל תתמה לומר²⁸ כיון שהגט בטל מן התורה בכח טענת האונס, היאך יתירו חכמים אשת איש, לעלמא משום תקנת נשים פרוצות או צנועות. יש כח ביד חכמים לעקור הקידושין, דכל המקדש אדעתא דרבנן מקדש²⁹, וכאן הפקיעו חכמים את קידושין, כשיבא גט כזה אחרי כן³⁰, כיון שלא התנה בפירוש לומר חוץ מאם יקראנו אונס. וכן לשאר דינים שביטלו בהם.

²⁵ ב"ש שם

²⁶ סדר הגט בשו"ע סעי' כו, וכן בשו"ע ונו"כ קמא נה

²⁷ ביאור הגר"א שם סדר הגט נז

²⁸ שו"ע ונו"כ אבהע"ז קמ"א א ולבוש שם

²⁹ בב"ש כתב רק הטעם שאפקעינהו ולא כתב מכח זה שלא התנה ועיין בס' פני יהושע למס' כתובות סי' נ' שכ' דקשה על זה דא"כ ישתנה הדין במי שכנס את יבמתו וגירשה בענין זה דאם לא באתי ואירעו אונס או שביטל הגט שלא בפני השליח דהבא לא שייך האי טעמא דשוויא לבעילתו בעילת זנות דסוף סוף ביאת זנות נמי קונה ביבמה ודוחק לומר דאח"כ דבכונס יבמתו לא שייכי הני דיני וליכא למימר דבכונס יבמתו וגירשה כה"ג אפקעינהו רבנן נמי לקידושי קמאי של אחיו המת ושוויא בעילת זנות וממילא נפקע זיקת היבם והוי בעילת היבם נמי ב"ז דזה אינו דלא שייך לומר אפקעינהו לקידושין אלא במי שעשה שלא כהוגן ועוד דאין שום סברא לומר דאפקעינהו לקידושי קמא דהא נפיק חורבא מיניה בדאיכא צרה וניסת לשוק ע"י יבום דהך. עוד הקשה שם על ענין זה דאפקעינהו לקידושין דא"כ לפ"ז תופסין לו קדושין באחותה ומצאתי בחידושי הרא"ה ז"ל דאח"כ תופסין מדאורי"י ויש לתמוה שלא נזכר זה בפוסקים

³⁰ בפני"ש שם כתב גדר בזה דעיקר תקנת חכמים הי' בכל מגרשי הי' על תנאי שיגרש אדעתא דרבנן וזולתם לא יועיל לו טענת אונס ואדעתא דהכי מגרשי ובזה אין צורך לאפקועי קדושין אלא שאם יערער עדיין ויאמר שלא גירש אדעתא דרבנן וירצה לבטל הגט מחמת אונס בזה הפקיעו הקדושין ושוויא בעילתו בעיל זנות כיון שעבר על תקנת חכמים ולא גירש על דעתם ומאחר שתיקנו כן מסתמא לא יערער עוד ויעשה בעילתו בעילת זנות ולא חיישינן להכי ואף אם ערער לא משנחינן ב"י ואין ערערו כלום ע"ש היטב

הלכות הדף היומי

מסכת גיטין

ד. אמר לעשרה כתבו גט לאשתי יכול לבטל זה שלא בפני זה ... עדות שבטלה מקצתה לא בטלה כולה

גט ששלחו ע"י שנים או ע"י עשרה יכול לבטל אפילו לכתחלה³¹ אפילו זה שלא בפני זה³², שאין לחשוש שתצא מכך חורבה, שאין שליחות הגט כולו בטל בבטול מקצת, אלא אותם שביטל שליחותם בטל ואינם יכולין להיות עוד שלוחים בגט זה אלא א"כ יתמנו פעם אחרת, אבל האחרים שלא ביטל יכולים לעשות שליחותם ולגרש אותה, דקי"ל שליחות שבטלה מקצתה לא בטלה כולה, בין עשאו שלוחים לכתוב וליתן גט בין עשאו שלוחים להולכה. ויש מי שאומר³³ שבשליחות קיימא לן כשנתבטלה מקצתה נתבטל כולה, ואם בטל אחד נתבטלו כולם, ולפי זה אסור לבטל שלוחי הולכה זה שלא בפני זה, שלא צתא מכך חורבה שילכו אותם האחרים שלא בטלו בפניהם ויתנו לה הגט ותינשא בו.

אבל בעדים שעשאו שלוחים לכתוב וליתן, קי"ל שליחות עדות שבטלה מקצתה לא נתבטלה כולה, ויכול לבטל העדים זה שלא בפני זה³⁴.

דף לג:

ה. אמר לשנים תנו גט לאשתי יכול לבטל זה שלא בפני זה ... בעדי כתיבה ... אין עדותן מצטרפת עד שיראו שניהם כאחד

כבר התבאר במסכת כתובות דף כו: קולא³⁵ בדיני ממונות מדיני נפשות, שבדיני נפשות אין עדותן עדות עד שיראו שני העדים המעשה כאחד, אולם

³¹ שו"ע ונו"כ שם קמא סא

³² כלומר שאומר לשנים שהם אל יהיו שלוחים אבל א"י לבטל בפני שנים שליחתו של שנים אחרים ועיין ב"ח ודרישה מפרשים דברי הטור לבטל כולם אפי' אם רוצה לבטל כל שנים ושנים בפניהם אסור לכתחלה. ב"ש שם צה

³³ לפי המניד והב"י היינו דעת הרמב"ם דס"ל לחלק בין שליחות לבין עדים לכתוב ולא מצינו חילוק זה ובש"ס משמע קצת להיפך ויש ליישב דברי הרמב"ם בע"א ועיין ברש"ך. ב"ש שם צו

³⁴ דשליחות עדות כתיבה וחתימה ונתינה אלימא היא ולא נתבטל האחד בביטול חברו, מה שאין כן בשליחות הולכה לבד.

³⁵ שו"ע ונו"כ חו"מ לו

הלכות הדרה היומית

מסכת גיטין

בדיני ממונות אף על פי שלא ראו שני העדים המעשה כאחד, אלא כל אחד ראה המעשה או שמע הודאה מפי הנתבע, מה שלא ראה או שמע השני³⁶, עדותן מצטרפת³⁷. ומכל שכן כשלא ראו ביחד רק זה מחלון זה וזה מחלון אחר שמצטרפין³⁸.

ורין גיטין בדיני ממונות לפיכך אין הבעל צריך לומר לשני עדים ביחד שיחתמו בנט, אלא אפילו אמר לזה בפני עצמו ולזה בפני עצמו מועיל בכך, ומצטרפין³⁹.

כיצד בדיני ממונות, אמר⁴⁰ האחד בפני הלוחו ביום פלוני או בפני הודה לו ביום פלוני, ואמר השני בפני הלוחו ביום אחר או בפני הודה לו ביום אחר הרי אלו מצטרפין, וכן אם אמר האחד בפני הלוחו והשני אמר בפני הודה לו, או שאמר הראשון בפני הודה לו שחייב לו כבר והשני אומר לאחר זמן הלוחו בפני הרי אלו מצטרפין, שאע"ג שעל מה שמעיד זה אין מעיד זה, מ"מ שניהם מעידים שזה חייב לזה מנה.

וכן לענין לפסול אדם לעדות⁴¹, כגון שנים שהעידו על אחד שהוא פסול שאומר שגנב והשני אומר שהלוח בריבית, הרי אלו מצטרפין לפוסלו שהרי שניהם מעידין שהוא פסול.

³⁶ סמ"ע שם כ

³⁷ אמנם דוקא בדבר שא"צ רק לראיה, אבל בדבר דצריך עדים לגוף המעשה, כגון עדי חתימה או עדי מסירה בשטר שהוא לקנין, דעת הרמ"ה בחידושו ל"ב דמדרבנן לבד מהני בדיני ממונות, לא בגיטין ושחרורי עבדים. ישועות ישראל חוקת המשפט שם טו

³⁸ סמ"ע שם ונתיה"מ יא

³⁹ וכדאיתא בפ' השולח לר"י בן קרח דס"ל דאפילו בזה אחר זה מצטרפין ואפסיקא הלכתא כוותיה בפ' זה בורר. פרי חדש אבן העזר סימן קכ סעיף י ס"ק כח, ועיי"ש בתורת גיטין לא על מה שכתב שאם אמר כולכם חתמו משום עדים, צריך שיהיו כולם כשרים ושיחתמו כולם בו ביום. כתב והנה למאן דס"ל דכולן משום עדים כתב הב"י דאף שלא חתמו עצמם אין מועיל כשבטל הקרוב או פסול, מלחתום וצריך למסור להכשרים עדות מחדש עיי"ש. ובג"פ [סקל"ח] תמה דהא קיי"ל בגיטין דף ל"ג [ע"ב] דעדות שבטלה מקצתה לא בטלה כולה. ולק"מ דשם כולם כשרים והביטול עדות הוא מחמת הבעל אמרינן דלא ביטל כולו, משא"כ כאן שקא"פ ביניהם ורחמנא ביטל לכל העדות דבשעת ראייה תליא כמבואר בחו"מ בס"י ל"ו ועיקר עדותו של הע"ח הוא שנכתב הגט בצווי הבעל וכיון שהיה קרוב או פסול ביניהם בשעת צוואה נתבטל כל העדות מש"ה צריך למסור להם עדות מחדש. אכן לפמ"ש הח"מ ס"ק כ"ו דאין להחמיר ולומר כולן משום עדים רק לענין אם חתמו עצמם בסוף גם בנידון זה אין להחמיר.

⁴⁰ שו"ע ונו"כ חו"מ ל ט

⁴¹ רמ"א ונו"כ לד כח

הלכות הדף היומי

מסכת גיטין

וכן לענין איסורים⁴² וכגון לאסור אשה על בעלה מצטרפים, וכגון שראו בה דבר מכוער אבל כל אחד ראה כיעור אחר מצטרפין שניהם על דבר מכוער הם מעידים⁴³.
וכן אם ראו שנטמאה אפילו שכל אחד ראה שנטמאה בפעם אחרת מצטרפין⁴⁴.

עוד יש קולא בדיני ממונות מבדיני נפשות, שבדיני נפשות אין עדותן עדות עד שיעידו שניהם כאחד בתוך כדי דיבור ולמדוהו חכמים מן המקרא, ובדיני ממונות אין צריך שיעידו שני עדים כאחד בבי"ד, אלא יבא אחד בפני בי"ד ושומעין דבריו היום וכשיבא העד השני לאחר הזמן שומעין דבריו ומצטרפין זה לזה ומוציאין בהם הממוץ⁴⁵.

אולם עדות קדושין הרי היא כעדות נפשות⁴⁶ ואם קדשה בפני עד אחד, ואח"כ קדשה בפני ע"א זה שלא בפני זה, אינה מקודשת⁴⁷. וכן אם הם מעידים על אותו קדושין כגון שאמר לה בפני ע"א התקדשי לי בפקדון שיש לי בידך ואח"כ אמר כן בפני עד השני, וכן עדות מיוחדת כגון שראה ע"א מחלון זה וע"א מחלון אחר אין זה קדושין⁴⁸.

ⁱ נוסח הפרוזבול שכותבים בירושלים לא הוי נחא לי' למרן החזו"א ועי' חו"מ סי' ס"ז סכ"א ועי' בארחות רבנו ח"ב ע' שצ"א שהעתיק הנוסח של מרן. דרך אמונה – ציון ההלכה שם ס"ק רלו

נוסח הפרוזבול של מרן החזו"א

מוסרני לכם הרב פלוני והרב פלוני והרב פלוני הדיינים היושבים כעת בזכרון מאיר שכל חוב שיש לי שאגבנו כ"ז שארצה באתי עה"ח יום ה' כ"ח אלול תשי"ב פה זכרון מאיר נאם פב"ב.

⁴² אף על גב לענין דרישה וחקירה מדמי לדיני נפשות שאני דו"ח מדאורייתא אפי' בדיני ממונות בעינן דו"ח אלא משום נעילת דלת בפני הלוי א"צ דו"ח לכן בעינן דו"ח ב"י וד"מ.

⁴³ רמ"א ונו"כ אבהע"ז י א

⁴⁴ לפי הטעם דכ' הב"י דמילי דאיסור' לממון מדמי להו. ח"מ שם ז

⁴⁵ בדיני ממונות איבעית אימא קרא איבעית אימא סברא דמצטרפין, איבעית אימא סברא דהא כי קא מסהדי נמי בהדי הדדי לאו בחד פומא קא מסהדי אלא מצטרפין להו, א"כ מאי שנא בזה אחר זה ממש או בזה אחר זה לאחר זמן. אי בעית אימא קרא דכתיב [ויקרא ה, א] והוא עד או ראה או ידע אם לא יגיד ונשא עונו, והוקשה הגדה לראייה מה ראייה אפילו בזה אחר זה ולאחר הזמן מצטרפים כדילפינן לעיל מיתורא דקרא, אף הגדה אפילו לאחר זמן מצטרפין.

⁴⁶ דעידי קידושין עידי קנין הן לא מצטרפת להיות קנין מלאו קנין דלא בשחרית היה קנין ולא בין הערביים היה קנין וכה"ג לא אשכחנא בשום דוכתא דמצטרפי אבל עידי הלואה דלאו עידי קנין הן אלא עידי ראייה דהא אם החייב מודה ההלואה אין אנהנו צריכין לעדים דהודאת בעל דין כמאה עדים. שו"ת משאת בנימין סימן נא

⁴⁷ שו"ע ונו"כ אבהע"ז מב ב

⁴⁸ המקנה קונטרס אחרון שם

הלכות הדף היומי

מסכת גיטין

וקרא לפניהם הנוסח מוסרני לכם הדיינים (בלי להזכיר שמותם) היושבים כו' ואח"כ כתבו לו הדיינים על הכתב ההוא

במותב תלתא הוינא ושמענו דבריו והכרנו חתימת ידו הנ"ל ופינו כחו דלא תשמט לי' ויגבה כל חובותיו ע"י פרוזבול זה כתקנת הלל וחז"ל ובעה"ח היום לחדש אלול זכרון מאיר בני ברק נאם נאם נאם.

נוסח הספרדים שטר פרוזבול

בפנינו עדים החתומים מטה בא לפנינו... ואמר לנו: קנו ממני בקנין גמור ושלם, במנא דכשר למקניה ביה. איך אני מזכה על ידכם קרקע כל שהוא שיש לי לכל אחד מבעלי חובות שחייבים לי (וחייבים לאשתי) שאין להם קרקע לכתוב עליו פרוזבול. וקנינו קנין גמור ושלם במנא דכשר למקניה ביה מיד הנזכר לעיל. ובכן אמר לנו: הווי עלי סהדי שאני מוסר כל חוב שיש לי ולאשתי לבית דין הצדק אשר פה עיה"ק... תובב"א,

הרה"ג... והרה"ג... והרה"ג...

שאגבנו כל זמן שארצה. ועל דבר אמת חתמנו שמותינו פה עיה"ק... בתאריך... לחודש אלול, שנת... ליצירה, והכל שריר ובריר וקיים.

... עד

... עד

זה נוסח שטר הפרוזבול לאשכנזים:

שטר פרוזבול

במושב שלושה דיינים כאחד היינו, ובא לפנינו... ואמר לנו: "הן שנה זו היא שנת השביעית ויש לי חובות בשטר ובעל – פה על אילו אנשים, והריני מוסר לכם פרוזבול, ונותן לכם במתנה בקנין ארבע אמות קרקע מהאדמה שיש לי, ועל ידי אותה קרקע הרשתי לכם לגבות את כל חובותי שיש לי על אנשים. ומעתה תהיו לי דיינים ותגבו ותקבלו עבורי את החוב ואם לא תגבו אתם מעכשיו, כיון שמסרתי לכם פרוזבול זה הרי אני גובה כל חוב שיש לי עד היום אצל כל אדם כל זמן שארצה".

ואנחנו בית הדין שמענו דבריו ופינו את כוחו שלא ישמטו חובותיו ויגבה אותם על ידי פרוזבול זה כתקנת הלל וחכמינו ז"ל.

ועל דבר אמת חתמנו שמותינו בעיר... יום...

אלול התש... ליצירה והכל שריר ובריר וקיים.

נאום... דיין

נאום... דיין

נאום... דיין

תרומות והנצחות – בנק הדואר ח"ן 22887389 – ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>